

KJAK

ES-boykottið, pedagogiskt sæð:

Rakul Dalsgaard

ES minnir meg ótrúliga nógv um leiðaran í einum happingarbólki. ES er tann ”gentan” sum bestemmar og sum setur dagsskránna. ES er happingardrotningin, sum sigur: ”Í dag dámar mær ikki Føroyar”.

Nú eri eg sjálv genta (og námsfrøðingur) og kenni eitt sindur til happingarmynstrið í t.d. fólkaskúlanum. Tað er soleiðis, at allar genturnar í flokkinum royna at vera væl við leiðaragentuna, sjálvt um sambandi við hana ofta kann vera destruktivt. Leiðaragentan er typiskt framlig, væl fyri sosialt og karimatisk, og so hon hevur ein bólk av gentum rundan um seg, sum ikki

seta spurnartekin við hana og hennara avgerðir. Alternativið hjá gentunum úti í periferiini er nevniliga at tær kunnu blíva isoleraðar og ikki hava nakran at snakka ella spæla við. Ongin torir at siga leiðaragentuni ímóti, tí tað er hon sum stýrir gentubólkinum og definerar tað moralska kodeksið, sum er grundað á loyaltit. Um man brýtir hetta, so verður man útiðystur. So allar genturnar velja heldur at vera ein partur av bólkinum enn at risikera einsemi.

Hatta er eitt typiskt mynstur, tá tað kemur til happing. Eg haldi at tað er óhyggiligt, hvussu nógvur líkheitir eru millum lýsingina omanfyri og tað sum hendir júst nú, viðv. Boykottinum móttvegis Føroyum, sum ES stendur á odda fyri. Eg síggi trætumálið upp á hendan mátan:

Fýra gentir (lond) spæla dagliga saman. Tær eita Føroyar, Ísland, Noreg og Rusland. Allar hava tikið sitt egna leikutøj við sær og

hava deilt tað javnt millum sín. Spælireglurnar eru væl defineraðar og genturnar einast fint - Ongin skeldast og ongin ger fortred. Ein dagin kemur Danmark, sum er mamman hjá Føroyum inn í kamarið við einari nýggjari, stórari gentu, og sigur, at nú skal hon eisini spæla við. Nýggja gentan eitur ES og sjálvt um hon ikki hevur tikið nakað leikutøj við, so sleppur hon at vera ein partur av spælinum allíkavæl. Hon fær ein rímuligan part av leikutøjinum hjá hinum gentunum, men er øgiliga ónøgd og tekur sær so bara sjálv enn meira, so at hon til endans hevur ein stóran part av øllum leikunum. Eftir situr Føroyar, sum er tann minsta gentan, við næstan ongum. Hon finnur seg ikki í tí og ger mallør, tí hon eigur jú ein stóran part av tí sum ES hevur tikið. Tær fara at klandrast og Føroyar tekur so bara leikurnar aftur. ES blívur nú súr og sigur, at Føroyar ikki hevur lov til bara at taka sær so nógv

leikutøj, sum hon vil, uttan at spyrja allar hinar genturnar fyrst. Føroyar sigur: ”Jamen, tað gjørdi tú, og hatta eru mínar leikur”. Tá blívur ES óð og hóttir Føroyar við, at hvis hon ikki makkar rætt og ger sum hon sigur, so tíma hinar genturnar heldur ikki at spæla við hana meira. Føroyar heldur at tað er órættvíst og noktar at gera sum ES sigur. Allar hinar genturnar ræðast ES, tí hon er stór og hevur so nógv makt, og tær vita, at hvis tær ikki akta hana, so verða tær eisini útiðystar. So tær velja heldur at fara upp í hennara part og hyggja illar at Føroyum.

Akkurat soleiðis síggi eg ósemjuna fyri mær, sum nú er kulminerað: Strandalondini Ísland, Føroyar, Noreg og Russland høvdu eina góða, greiða avtalu um sildina, inntil Danmark oyðilegði samstarvið, við at krevja at ES eisini skuldi hava ein part av sildakvotuni. Hetta, sjálvt um norðhavssild ikki eingang svimur í ES-sjógvi.

ES fær tó í 1995, hóast hetta, tillutað 7000 tons av tí samlaðu kvotuni, men tað var ikki nóg mikið, so teir ásettu bara sær sjálvum eina kvotu uppá 150.000 tons árið eftir. ES hevur also brúkt presis ta somu metoduna, sum teir nú ákæra Føroyar fyri at brúka (bara at áseta sær sjálvum eina kvotu, uttan at fyrihalda seg til tær eksisterandi avtalurnar við hini strandalondini). So sjálvt um norðhavssild ikki svimur í ES-sjógvi, so halda teir seg hava rætt til at seta revsiltøk móttvegis Føroyum í gongd. Boykothóttanin visir bara, hvussu ES brúkar sína makt, til at gjøgnumtrumfa sín politiska vilja.

Summa sumarum: ES er happingardrotningin sum hevur givið ordrarnar: ”Í dag dámi eg ikki Føroyar” og nú mugu allar hinar genturnar (londini) í bólkinum taka eina støðu: Antin gera sum ES sigur ella eisini velja at steðga happingini við at gera ímóti tí sum ES sigur, og

tá risikera at blíva útiðystar av felagsskapinum... og tora tær tað?

Akkurat sum í fólkaskúlanum, har leiðaragentan sigur við hinar genturnar í flokkinum: ”Nú skal ongin spæla við Elsu”, so ger ES júst tað sama, tí at boykotta Føroyar merkir, at tað verður ólógligt hjá føroyingum at landa og selja fisk til londini sum eru í ES,w umframt at hesi londini heldur ikki hava loyvi til at eksportera fiskiskip, fiskireiðskap o.a. til Føroyar, sum er neyðugt, um Føroyar skal kunna fiska sild og makrel.

ES hevur nú sagt við allar hinar genturnar í bólkinum: ”Nú skulu vit boykotta Føroyar”, og fyri at siga tað ordiliga einkult, so er grundin til tað, at Føroyar hevur handlað ímóti tí sum ES hevur sagt. Føroyar hava sett spurnartekin við ES. Føroyar er lítil gentan, sum tordi at útfordrað leiðaragentuna, tí hon helt fast í tað sum hon visti var rætt.

Gunvør skuldi flutt á bygd

Gerhard Lognberg *Løgtingsmaður*

Eg læs grein hjá Gunvør Balle, eg skal sum so ikki blanda meg uppi, hvat onnur halda og gera, men eg haldi at eitt gott uppskot var, at tú til dømis, góða Gunvør, flutti til útjaðaran í Føroyum og fann útav ,hvussu vit liva.

Tað kundi verið, at tú var ein mánað úti í Skúgvi, so slapp tú at royna Sildberan, kanska ein mánað í Dali og roynt Dalslíð/Sandslíð og Skopunarfjørð. Ynskiligt var, at tað var í januar mánaði.

Tí sum tú sigur sjálv, at

tosa um tunnil er ókløkt.

So minnir handan kvinnan, sum býr í Tórshavn, okkum á, at vit heldur skula hugsa um skúlar. Eg skilji hana so, at tað gera vit ikki.

Men tað gera vit, tí vilja vit hava tunnil/fast samband.

So minnir hon okkum á, at vit heldur skula arbeiða fyri fólkavøkstri.

Tað gera vit Gunvør, tí vilja vit hava tunnil, nettup fyri at fáa fólkavøkstur.

Síðani sigur Gunvør, meira mentan, tað gevur gerandisdegnum meiri innihald.

Men frekt av mær at blanda meg upp í mentanarserfrøðingina úr miðstaðarøkinum.

Ella sum Gunnvør sigur, lati okkum heldur fáa bústaðir.

Jú nettup við einum tunnli til Sandoy fær tú fleiri bústaðir sera bíliga, og so er tað bert 15 min frá hjartanum í Føroyum.

Syndarligt at tú dugir so illa at seta teg inn í okkara viðurskiptir.

Suðurøkið í Føroyum er um at kollsigla.

Um Varðin Pelagic ikki var komin í Suðuroy, sum ein frelsandi eingil, ja so var støðan verri í Suðuroy enn í Sandoy.

Suðuroyingar hava sama túratal við Smyrli í dag, sum fyri 100 árum síðani.

Men hetta skilir Gunnvør Balle ikki, sum býr í hjartanum í Føroyum.

Vælsignaða, hugsa ikki bara um tykkum sjálvi og tykkara, men hugsi samhaldsfast, tí vit gjald líka nógv til samfelagið sum tit.

Tí skuldu vit havt sama sætt, sum tit.

Um gerð av undirsjóvar-tunlum

Jens Pauli í Dali

Leynar

Allir undirsjóvarntunlar eiga at verða lagdir í eitt felag, soleiðis at tað verður figgjarliga lættari at binda flestu av oyggjum okkara saman í eitt samferðslukervi. Landsstýrið og Løgting eiga ikki bara at hugsa um miðstaðarøkið, men í størri mun um tær oyggjar, ið einki fast samband

hava við meginøkið. Eftir tí ein hevur fingið at vita í fjølmiðlunum, er ódýrasta loysnin at tað verður eitt alment felag, ið hevur ábyrgdina av tunnilsgerðini.

Fyrst eigur at verða farið undir Eysturoyartunnilin og síðani Sandoyartunnilin.

Fyri nøkrum døgum síðani sigur løgtingsmaðurin Jákup Mikkelsen í lesarabrævi, at bara lán-ið í teimum báðum gjørdur tunlunum kunnu roknað upp í kostnaðin av teimum; men hetta upphald er heilt burturvið. Tað eru ikki noringar og vágafólk einsamøll, ið gjalda tunlarnar, men eisini øll onnur, ið nýta teir og gjalda skatt í Føroyum.

Eftir tí ein hevur frætt í

fjølmiðlunum verður renta av ætlaðu lántøkuni 9,8 prosent, tað er ov dýrt, nú renturnar eru so lágar.

Landsstýrið og løgting kunnu ikki loyva sær at góðtaka ein sáttmála, sum almenningurin onki fær at vita um, og ivaleyst ikki tolir dagsins ljós. hendan skulu tingfólk góðtaka, uttan reiðiliga at vita, hvat stendur í sáttmálanum, (atkvøða við bindi fyri eygunum og uttan at vita hvat tey góðtaka).